

CARLSEN
Ekstra

Uarbejdet af:
Maria Roslev for forlaget Carlsen

LITTERATURFORLØB

8. - 9. klasse

DRENGENE

af forfatter Jonas Kleinschmidt

Jonas Kleinschmidts roman *Drengene* fra 2018 er en medrivende fortælling, der egner sig godt til litteraturundervisningen i udskoling. Romanen handler om en drengegruppe på seks, der kaster sig ud i mange grænsesøgende og ret dumme ting – og det ender ikke altid godt.

Romanens sprog er lettilgængeligt, fængende og billedskabende, og tematisk taler romanen ind i udskolingselevernes egen verden med fokus på blandt andet venskab, gruppedynamik, kærlighed, grænser, sex og kedsomhed. Romanen giver også et nuanceret indblik i, hvordan drengeverdenen kan se ud, og det er oplagt at bruge bogen som afsæt til at drøfte, hvordan litteratur kan åbne verdner og skabe forståelse, og som afsæt til at undersøge ligheder og forskelle mellem drenge og piger.

Materialet er beskyttet af lov om ophavsret og kan kopieres i henhold til gældende Copydan Tekst & Node-aftaler.

INTRODUKTION

TIL LITTERATURFORLØBET FOR 8.-9. KLASSE

Det overordnede mål med dette korte litteraturforløb er at skabe nysgerrighed for romanens univers for derved at udvikle elevernes læseglæde, indlevelse og indsigt i litteratur. Forhåbentlig vil de også opleve, hvordan fiktion kan give indblik i andre verdener end deres egen. Forløbet tager afsæt i en undersøgende tilgang, hvor der i arbejdet med teksten tages udgangspunkt i elevernes egne oplevelser og erfaringsdannelser i mødet med værket.

Litteraturforløbet er kort og overskueligt med tre overordnede fagmål: at undersøge romanens personer, sprog og temaer. Eleverne udfordres også til at tage stilling til og udtrykke deres holdninger til forskellige spørgsmål af moralsk karakter.

Forløbet indledes af en kort, introducerende tekst til romanen og forfatteren, som du som lærer kan nøjes med selv at læse. Den er ikke en forudsætning for forløbet. Derefter falder forløbet i fire faser, og eleverne skal gennem alle fire faser for at få det fulde udbytte af litteraturforløbet. De fire faser er:

1. TRÆD IND I ROMANENS UNIVERS

/Før du læser:

I denne fase er der fokus på at inddrage elevernes egen erfaringsverden for at vække deres nysgerrighed og lyst til at læse romanen. De skal finde citater fra den musik, de selv lytter til. Derefter skal de drøfte, hvilke forventninger titlen Drengene giver dem til handling og tema.

2. LÆS ROMANEN OG TAG NOTER

/Mens du læser:

I denne fase skal eleverne læse romanen – først læser læreren prologen og de to første kapitler op, derefter læser eleverne på egen hånd og tager noter i et arbejdsark undervejs.

3. GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN

/Efter du har læst:

I den tredje fase går eleverne i dybden med at undersøge og forstå romanens handling, personer, sprog og temaer. Eleverne arbejder både parvis og i grupper.

4. TRÆD UD AF ROMANEN

/Perspektiver

I forløbets sidste fase skal eleverne sætte værket i perspektiv ved først at se DSBs kampagne, der sigter mod at forebygge alvorlige ulykker på perroner og togskinner. Dernæst skal de arbejde med at udtænke et motto til en lignende kampagne, samt overveje, hvordan man bedst kan få fat i en ung målgruppe.

GOD FORNØJELSE!

LÆS OM

FORFATTEREN OG ROMANEN

Drengene fra 2018 er skrevet af forfatter Jonas Kleinschmidt, der er født i 1982 i Sorgenfri. Romanen blev nomineret til Kulturministeriets forfatterpris for børne- og ungdomslitteratur i 2018 blandt andet for en "usædvanligt ærlig og illusionsløs beskrivelse af et drengefællesskab".

Forfatteren skriver primært ungdomsbøger, og hans bøger har som regel drenge i hovedrollen. Kleinschmidt har stort indblik i, hvad der rører sig i drengenes ungdomsliv – både på indersiden og ydersiden. Det gælder også i romanen *Drengene*, hvor venskabet mellem seks drenge fra skolestart til folkeskolens sidste år udfoldes detaljeret og med stor kærlighed. Som læser ser vi alt gennem drengen Jakobs perspektiv, og allerede fra begyndelsen ved vi, at noget skæbnesvangert vil ske. De seks drenge er meget forskellige, men fælles for dem er en utilpasset energi og rastløshed, der får dem til konstant at søge grænser. De kommer hurtigt på kant med loven, men finder også ud af, at sammen er de stærke.

Gruppedynamikken i drengegruppen er central i romanen og netop det tema går igen i flere af Kleinschmidts ungdomsbøger. Han skriver om både fodbold, musik og fester, men også om den kærlighed, der binder drenge sammen. I romanen hersker der en hård tone blandt de seks drenge, og de konkurrerer om det meste, men de har også hinandens ryg, når det brænder på.

Selv siger forfatteren om det at skrive om dynamikken i drengegrupper: "Der er mange, der tror, at drenge overhovedet ikke snakker sammen, og det er løgn. Man kører selvfølgelig også på hinanden, man slås, man mobber, alt muligt lort, det ene udelukker ikke det andet, og dét er et spændende og kontrastfyldt udgangspunkt at skrive ud fra, synes jeg."

TRÆD IND I ROMANENS UNIVERS FØR DU LÆSER

Der er mange musikreferencer i romanen *Drengene*, som du skal i gang med at læse. Men før du læser, skal du finde et eller to citater fra en sang, du selv lytter til.

Bagefter skal du sammen med en makker undersøge, hvilket indtryk du får af romanen ud fra titlen.

1. ALENE

Find et musikcitater, og øv dig på at læse det op

Vælg en sang, du er glad for at lytte til. Find et tekststykke fra sangen, og skriv det på papir. Øv dig nogle gange i at læse op. Du kan indspille din oplæsning på fx din telefon, så du kan høre, hvordan den lyder, og evt. justere noget. Tænk over, hvorfor du har valgt netop det tekststykke.

2. KLASSE

Læs op for hinanden, og tal om, hvad musikreferencer i en roman gør ved læseoplevelsen

Stil jer i en rundkreds. Læs jeres citater op for hinanden, og forklar, hvorfor I har valgt netop det citat. Nævn også solist/band og sangens titel.

Tal så om spørgsmålene herunder:

1. I romanen er der mange musikreferencer – fx til Gilli, Lana del Rey, Ryan Adams, Ramstein, Metallica – hvordan tror I, det vil påvirke jeres læseoplevelse?
2. Kender I de nævnte solister og bands? Og hvis ikke ville I så undersøge, hvem de er, når I læser? (hvorfor/hvorfor ikke?)

3. MAKKER

Tal om romanens titel

Romanen har titlen *Drengene*. Nu skal I tale om, hvilke forventninger titlen giver ud fra følgende spørgsmål:

1. Er denne bog mest til drenge, tror I, og hvorfor/hvorfor ikke?
2. Hvad tror I, den handler om ud fra titlen?
3. Beskriv nogle forskelle og ligheder mellem drenges og pigers verdner?
4. Hvilke forskelle er der på venskaber mellem piger og drenge, synes I?
5. Synes I, at drenge og piger er gode til forskellige ting? Hvilke?
6. Synes I, at en bog er en pigebog, hvis den har en pige i hovedrollen? Uddyb.

4. KLASSE

Del jeres overvejelser og forventninger til romanen

Tal sammen om, hvilke forventninger titlen har givet jer til romanen. Hvad forventer I af handlingen? Oplever I, at der er forskel på bøger til drenge og piger? Hvilke? Hvilke temaer, tror I, romanen handler om?

LÆS ROMANEN MENS DU LÆSER

Nu skal du fanges af teksten, læse hele romanen og tage noter, mens du læser.

1. KALSSE

Få læst op, og bliv fanget

Sæt dig godt til rette og lyt til din lærers oplæsningen af romanens prolog (s. 7). Tal derefter om følgende:

1. Hvad sker der i prologen/handlingen?
2. Hvem fortæller historien, tror I?
3. Hvordan virker det med en ramme, før historien rigtigt begynder?
4. Hvad mon der skete den aften, hvor fortælleren ikke vendte om?

2. KLASSE

Få læst kapitel 1 og 2 op

Lyt til din lærers oplæsning af romanens to første kapitler (s. 9-15). Tal derefter om følgende:

1. Hvordan bliver drengene beskrevet i det første kapitel?
2. Der står: "bæstet ulmede i os" – hvordan forstår I dette udtryk?
3. Hvilken slags hærværk laver drengene?
4. Hvordan opfatter I drengene, og forstår I, hvorfor de gør, som de gør?
5. Hvad synes I om forældrenes måde at tackle den hærværk, drengene har lavet?
6. Hvad mener I om, at drengene undskylder deres hærværk med, at det bare er for sjov, og fordi de keder sig?

3. ALENE

Læs resten af romanen, og tag noter undervejs

→ Arbejdsark 1 (findes til sidst i forløbet, side 11)

Brug arbejdsark 1. Gør følgende:

- Giv de 22 kapitler en overskrift
- Skriv navnene på de personer, der optræder i hvert kapitel
- Find i hvert kapitel et citat, der gør særligt indtryk på dig.

4. MAKKER

Del jeres overskrifter og noter

Læs skiftevis jeres overskrifter til kapitlerne op. Har I lagt vægt på det samme? Del jeres citater med hinanden, og tal om, hvordan I opfatter de seks drenge. Tal også om, hvad, der har gjort mest indtryk på jer i romanen.

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST 1/3

Undersøg romanen i par, grupper og i klassen med fokus på værkets personer, sprog og temaer.

1. GRUPPER

Beskriv romanens seks drenge

I skal beskrive Sebastian, Carl, Bjørn, Pjevs, Bornholmeren og Jakob (fortælleren). I kan fordele personerne mellem jer, eller I kan samarbejde om at beskrive personerne sammen. Brug jeres noter i Arbejdsark 1, og find et citat, der passer godt til hver af de seks drenge. Find tre tags, der beskriver deres personlighed (fx #grænseløs, #usikker, #aggressiv). Find til sidst på noget, der kan symbolisere personen. Fx er Bjørn pæn og kan siges at være født under en heldig stjerne. En stjerne kan derfor fungere som symbol for ham. Tegn drengenes symboler, og skriv citat og tags på tegningen.

2. KLASSE

Skab en udstilling

Hæng jeres tegninger på væggen eller på opslagstavlen i klassen, så jeres klassekammerater kan se jeres korte karakteristikker af de seks drenge. Gå på opdagelse, og se jeres klassekammeraters personkarakteristikker. Tal om jeres tegninger ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvordan opfatter I de seks drenge nu, og hvordan er dynamikken mellem dem?
2. Drengene møder hinanden allerede ved skolestart og holder sammen frem til sidste skoledag i 9. klasse. Hvordan synes I, de udvikler sig?
3. Tal også om, hvordan I opfatter vikaren Mikael? Hvorfor tror I, at han lægger røde skinnende æbler på elevernes borde?
4. Hvordan beskriver man bedst en person, synes I – med billeder eller med ord? Fungerer det at beskrive de seks drenge med symboler?
5. Synes I, at drengene minder om drenge, I selv kender eller om jer selv? Hvordan?

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST 2/3

3. MAKKER

Undersøg sproget

→ Arbejdsark 2 (findes til sidst i forløbet, side 12)

Find eksempler i romanen på sprog, som I selv ville bruge – det kan være replikker, bestemte ord eller en sætning. Vælg et eksempel, og skriv replikken, ordet eller sætningen ind i taleboblen i Arbejdsark 2. Klip skabelonen ud, og hæng den på opslagstavlen i klassen..

4. MAKKER + KLASSE

Tal om togets symbolske betydning

I romanen får toget en afgørende rolle. Toget tager helt konkret livet af Sebastian, men man kan også forstå toget symbolsk.

Læs faktaboksen nedenfor

Tal om:

1. Hvordan kan man opfatte toget som udtryk for livssituationer? I kan reflektere over følgende udsagn, mens I taler om togets symbolske betydning.
 - At være på en rejse
 - det kører af sporet
 - At være på rette spor
 - At blive stående på perronen
 - At køre mod noget uundgåelig
2. Tjek forsidebilledet. Hvad forestiller det? Hvorfor er billedet uskarpt, og hvad kan det betyde?

Tal om i klassen:

1. Hvorfor bruges toget som symbol i fortællingen?
2. Hvilke skjulte betydninger gemmer toget på?

FAKTABOKS

FAKTA OM SYMBOLIK

Symboler kan bruges til at give en fortælling mere mening end det, man lige umiddelbart kan se eller læse. Når man skal forstå symboler, skal man lede efter en skjult betydning.

Et tog kan afhængig af konteksten fx symbolisere en skæbne, som hovedpersonen ikke kan undgå, en livsrejse eller en overgang man ikke kan ændre eller løbe fra, eller en følelse af at være fanget i en forudbestemt retning eller en bevægelse mod noget andet, altså en overgang eller en udvikling.

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST 3/3

5. KLASSE

Drøft forholdet mellem sprog og virkelighed

Drengene begynder på et tidspunkt at rappe, og de bruger fx et ord som bitch, og det skaber debat mellem fortællerens forældre. Læs dette korte uddrag:

"Men det er jo bare en tekst," sagde min far.

"Måske det der bitch var lige i overkan-

ten," sagde min mor.
"Men det er jo fiktion,"
(slutningen af kapitel 5)

Nu skal I lave en klassesamtale med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Har hovedpersonens far ret? Betyder sproget ikke noget, når det bruges i en fiktion?
2. Må man bruge alle ord i en rap – også selvom de er nedsættende over for fx mennesker med en anden etnisk baggrund eller over for et bestemt køn?
3. Sprog er virkelighed – hvad mener I, om det udsagn?
4. Er der ord, I ikke synes, der skal bruges i jeres klasse?

6. KLASSE

Diskuter værkets temaer

Romanen *Drengene* sætter fokus på, hvordan gruppedynamik og omgivelserne kan påvirke negativt. Men hvilke andre temaer berører romanen? Det skal I tale om i klassen ud fra denne liste. Giv også gerne selv andre bud på temaer:

- forholdet mellem drenge og piger
- venskab
- hærværk
- grænser
- gruppepres og -dynamik
- ungdomskultur
- sex, druk og vold
- kærlighed
- skam og skyld

Drøft også følgende spørgsmål:

1. I romanen får drengene magt, fordi de er drenge, og fordi de spiller fodbold. Hvordan er det i jeres klasse?
2. Hvad synes I om følgende udsagn:
 - Drengene kan ikke gøre for, at de forstyrrer – drenge kan bare ikke sidde stille
 - Det er drenges natur at overskride grænser
 - Drenge er bestemt til at have mere magt i skolegården end piger
 - Drenge keder sig nemmere, så de kan ikke gøre for, at de smadrer ruder og stjæler slik på tanken
3. Hvis nogen siger, at det er så typisk for drenge ... hvad svarer du så? Og hvorfor?
4. Hvordan påvirker romanen jeres syn på drenge? Har den fået jer til at se anderledes på drenge? Hvordan?

TRÆD UD AF ROMANEN

PERSPEKTIVER

Romanen berører mange temaer, men den handler også om, at en ung mand mister livet på togskinne på grund af fuldkab, hovmod og dumdristighed.

DSB lavede i virkelighedens verden en sikkerhedskampagne i 2021 med titlen *Aldrig Glem*t i samarbejde med rapperen ICEKIID for netop at forebygge alvorlige ulykker på perroner og togskinne.

Ulykkerne har nemlig i en årerække været stigende, og ulykkesofrene er ofte unge drenge mellem 15 og 17 år.

Se kampagnevideoen her:

<https://www.youtube.com/watch?v=hiobmbgxcxc>

1. KLASSE

Få idéer sammen

1. Tal sammen om:
 - Hvor man bedst kan nå en ung målgruppe: fx på sociale medier, tv, YouTube, busreklamer i det offentlige rum osv.
 - Hvordan man skal formidle budskaber til en ung målgruppe: gennem billeder, musik, humor ...
2. Skriv jeres idéer på tavlen til, hvilket medier I synes bedst når ud til unge.

2. MAKKER

Find på et motto til en lignende kampagne

Forestil jer, at I skal lave en tilsvarende kampagne som DSBs, der giver unge respekt for togskinne. Hvilket motto kan formidle det budskab? Skriv jeres motto på et stykke papir, og hæng det op i klassen.

3. KLASSE

Læs jeres mottoer op

Læs jeres mottoer op for hinanden. Tal sammen om, hvordan det skulle formidles – i en rap, film eller sammen med et billede?

EKSTRA I GRUPPER

Producere kampagnen

Hvis der er tid til det, kan I producere jeres kampagne i den form, I tror vil nå ud til flest unge.

ARBEJDSARK 1

TAG NOTER

- Giv de 22 kapitler en overskrift
- Skriv navnene på de personer, der optræder i hvert kapitel
- Find i hvert kapitel et citat, der gør særligt indtryk på dig.

ARBEJDSARK 2

TALEBOBLEN

Find eksempler i romanen på sprog, som I selv ville bruge – det kan være replikker, bestemte ord eller en sætning. Vælg et eksempel, og skriv replikken, ordet eller sætningen ind i taleboblen. Klip skabelonen ud, og hæng den på opslagstavlen i klassen.

